

År	Val
2026	Riksdagen- Region och Kommunfullmäktige
2029	Europaparlamentet
2030	Riksdagen- Region och Kommunfullmäktige

Valnämnden

Verksamhetsplan 2026

Beslutad av: Valnämnden
Gäller för: Valkansliet
Giltighetstid: 2026

Diariernr: [XX-20XX/XXXXX]
Beslut: 2025-11-18
Ansvarig: Valkansliet, Marie Sandström

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	3
Plan för grunduppdrag.....	4
Plan för inriktningsmål och program	9
Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	10
Plan för att nå personalpolitiska mål	122
Drift- och investeringsbudget	144
Bilagor	166

Inledning

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges beslut 2025-06-16 om planeringsdirektiv och budget samt beslutad anvisning för verksamhetsplanering.

Valnämnden är lokal valmyndighet med ansvar för att genomföra allmänna val till Riksdag, region och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet (samt på uppdrag av riksdag, region- eller kommunfullmäktige genomföra folkomröstningar). Nämnden har också en lagstadgad skyldighet att upprätthålla beredskap i händelse av extraval. Som lokal valmyndighet är valnämnden en av de viktigaste institutionerna för att säkra, fria och hemliga demokratiska val.

Den 13 september 2026 är det val till Riksdag, region- och kommunfullmäktige. Förtidsröstningen startar den 26 augusti 2026. Nämndens operativa verksamhet kommer att fokusera på att planera, genomföra och följa upp valen.

Allmänna val är en omfattande logistisk och personalkrävande operation. Kraven på ett korrekt genomförande är mycket höga. Genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Väljarnas tilltro till det demokratiska systemet får inte skadas. En kompetent och engagerad röstmottagarkår och ett erfaret valkansli är de viktigaste framgångsfaktorerna vid genomförande av allmänna val. För att valkansliet ska kunna genomföra sitt uppdrag med hög kvalité idag och i framtiden måste kompetensförsörjningen säkras. Detta gäller såväl för valkansliet som i valorganisationen där närmare 1300 personer engageras i valet.

Läget i omvärlden påverkar verksamheten lokalt samt människors ändrade värderingar gör att valkansliet behöver arbeta utifrån en ny verklighet. Fria val, opartiskt rättsväsende och pressfrihet hotas i många länder. Samhällsklimatet upplevs som hårdare och detta kan ta sig i uttryck i form av social oro och en ökad närvaro av icke demokratiska krafter och metoder. Arbetet med valsäkerhet behöver ytterligare utvecklas kontinuerligt och ställer krav på både på valnämnden och kansliet i planering och förberedelse av valen 2026. Samverkan med andra myndigheter, förvaltningar och vår säkerhetsavdelning kommer att intensifieras under året.

Plan för grunduppdrag

Valnämndens grunduppdrag

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Nämnden ansvarar för att det finns lämpliga vallokaler. Nämnden ansvarar för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.

Grunduppdragets genomförande

Som lokal valmyndighet är valnämnden en viktig institution för att säkra, fria och hemliga demokratiska val. Värnandet och skyddet av den allmänna och lika rösträtten garanterar i detta sammanhang respekten för människors lika värde.

Ansaret innebär att nämnden ger förslag på revidering av valdistrikt, utser och utbildar röstmottagare samt ser till att det finns vallokaler i kommunen. Nämnden har också ansaret för förtidsröstningen i kommunen samt för den preliminära rösträkningen av rösterna, dels på valkvällen, dels på onsdagen och i förekommande fall torsdagen i veckan efter valdagen.

Valkansliet är nämndens förvaltning och bistår nämnden i deras uppdrag.

- **Valkretsar och Valdistrikt**

Umeå kommun är indelad i två valkretsar – Umeå omland och Umeå centrala. Varje valdistrikt bör ha 1000–2000 röstberättigade. Valnämnden fattades beslut i april 2025 beslut om en utökning av valdistrikten från 72 till 78, Kommunfullmäktiges fastställde detta 2025-04-28. Länsstyrelsen fastställer sedan beslutet senast 1 december året före valåret.

Att utöka antalet valdistrikt och därigenom minska antalet röstberättigade per distrikt underlättar arbetet i vallokalen vilket märks särskilt under val till Riksdag, Kommun- och Regionfullmäktige.

- **Val- och röstningslokaler**

Tillgång till lokaler är en hörnsten i arbetet med att förbereda allmänna val. För att genomföra röstningen krävs röstningslokaler i samband med förtidsröstningen samt vallokaler på valdagen. Kraven på tillgänglighet har ökat över tid och inför valen 2026 kommer Valmyndigheten inte godkänna några dispenser.

Val – och röstningslokaler som är i kommunal ägo är bokade sedan lång tid tillbaka för att underlätta för alla förvaltningar och deras verksamheter som är berörda vilket genererar en god planeringsmöjlighet för verksamheterna.

Valkansliet ser alltid över möjligheter att använda stora gymnastikhallar till fler valdistrikt och inför valen 2026 så är det 37 adresser för 78 valdistrikt. Av dessa är endast fem som är

externa förhyrningar. Samlokalisera flera valdistrikt i samma lokal ger valkansliet en möjlighet att samordna bland annat transporter av valmaterial som ska ske under en tidspressad period.

Valnämndens ambition är att möjliggöra förtidsröstning i så stor del som möjligt i hela kommunen. Förslaget är att utöka möjligheten att förtidsrösta såväl i Umeå tätort som på landsbygden. Nya röstningslokaler föreslås inom Backenområdet samt i Ersmark, Kasamark, Röbbäck, Tomtebo, Stöcke och Sörmjöle.

Av totalt 22 röstningslokaler är 16 i kommunal ägo och 6 externa förhyrningar. Gällande röstningslokaler som används under en längre period, strax över tre veckor så är fyra kommunala lokaler och fyra externa förhyrningar som används.

Förtidsröstning med begränsat tillträde kommer att anordnas inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden samt korttidsboende och inom handikappomsorgen samt inom kriminalvårdens tre verksamheter.

- **Röstmottagare**

Inför valet 2026 planerar valkansliet att rekrytera cirka 1300 röstmottagare för att bemanna kommunens vallokaler och förtidsröstningslokaler.

Rekryteringen syftar till att skapa en väl sammansatt grupp och inkludera individer med olika bakgrund. Strävan efter en blandning av yngre och äldre röstmottagare syftar till att främja erfarenhetsutbyte och stärka gruppens samlade kompetens. Tidigare erfarenhet av valarbete är en fördel och prioriteras i rekryteringen, men samtidigt är det viktigt att öppna upp för nyrekrytering för att bredda kompetensbasen och säkerställa långsiktig bemanning.

Alla röstmottagare ska genomgå valnämndens obligatoriska utbildning som ger en grundläggande förståelse för valförfarandet och de regelverk som styr arbetet. Utbildningen innehåller praktiska moment som speglar arbetet i vallokalen, inklusive hantering av valsedlar, röstlängder och rösträkning, samt hur man bemöter väljare på ett respektfullt och professionellt sätt. Särskild tonvikt läggs vid att ge röstmottagarna verktyg för att hantera svåra situationer och bidra till ett tryggt och rättssäkert val. Utbildningen är både som fysisk träff och i digitalt format och innehållet anpassas efter röstmottagarens roll.

- **Moderniserat sätt att förtidsrösta**

I Sverige arbetar Valmyndigheten för att utveckla verksamheten mot ett moderniserat sätt att förtidsrösta. De som tar emot digital myndighetspost kommer att få sina röstkort i sin digitala brevlåda.

I samband med detta får röstkortet en ändrad betydelse och blir enbart informationsbärare för uppgifter om rösträtt, vallokal och förtidsröstning. För att kunna förtidsrösta behövs då enbart legitimation. Ett adresskort ersätter röstkortet i fönsterkuvertet.

Det innebär ett nytt arbetssätt för våra röstmottagare eftersom legitimationen skannas till en digital väljarförteckning i samband med att valkuverten och adresskortet läggs ner i ett fönsterkuvert med förtryckt kod som även det skannas. Behovet av att skriva ut röstkort

försvinner men samtidigt ökar behovet och beroendet av teknik. En helt manuell hantering kommer att fungera även om den kräver en digital registrering i efterhand. Det senare kan särskilt komma i fråga i samband med ambulerande röstmottagning och vid röstning i lokaler med begränsat tillträde för allmänheten.

- **Valsäkerhet**

Valsäkerhet är ett samlat begrepp för valadministrationens systematiska arbete med att skydda de uppgifter som ska utföras enligt vallagen och andra författningar kopplade till valet. Valsäkerhet innehåller många delar och har fått allt större betydelse. Det handlar om säkerhetsskydd och verksamhetsskydd men även om informationssäkerhet, krishantering och kontinuitetsplanering samt skydd mot olyckor.

Inom området samverkar valnämnden med en rad aktörer, såväl internt i kommunen som externt. Analysen av omvärldsutvecklingen visar att riskerna för hot, sabotage och desinformation riktade mot genomförande av allmänna val har ökat.

Valnämnden tar fram riskbedömningar som sedan ligger till grund för verksamhetsskyddsanalys och kontinuitetsplanering. Skyddsvärdet för det valnämnden ansvarar för är mycket högt, exempelvis lokaler, transporter och material och personal. Det förutsätter även en väl fungerande digital infrastruktur.

- **Kommunikation**

Målen med valnämndens kommunikation med media och allmänheten är att skydda demokratiska värden, skapa förtroende för vårt arbete, samt skapa intern stolthet hos de som arbetar med valet.

Verksamheten ska bygga kunskap och medvetenhet både om vårt robusta valsystem och om de hot och risker som finns. Valnämnden ansvarar för att kommunikationen är tydlig, inkluderande och anpassad efter olika målgruppers behov.

De politiska partierna behöver ha tillgång till information om valprocessen, valnämnden och valkansliets arbete, regler kring politisk propaganda, riktlinjer för röstmottagning och kontaktväg vid frågor. Det kommer att finnas en egen "valwebb" som riktar sig till partierna. Stor vikt kommer att läggas på frågor som bland annat handlar om valsedlarnas utläggning, distribution och placering. Distribution och valsedlarnas placering har nämnden fattat beslut. Enligt vallagen 8 kap. 2§ är det valnämnden som lägger ut valsedlarna på den avskärmade platsen.

- **Samverkan**

Valkansliet samverkar med myndigheter, andra kommuner, kommunens förvaltningar, bolag och med intresseorganisationer som berörs av valet för att säkerställa valets genomförande. Genom samverkan skapas goda förutsättningar för planering, informationsspridning och hantering av valets olika delar.

Förändringar i vallagen – stärkt säkerhet och tillgänglighet vid val

Riksdagen har beslutat om ändringar i vallagen som träder i kraft den 1 december 2025. Syftet med lagändringarna är att stärka skyddet för de allmänna valen och förbättra tillgängligheten för väljare. Ändringarna kommer att tillämpas vid de allmänna valen 2026 och innebär följande för valnämndens arbete:

- **Incidentrapportering**

Valnämnden ska skyndsamt rapportera incidenter som kan påverka valens genomförande till Valmyndigheten. Incidentrapportering är en viktig del av säkerhetsarbetet under val. Syftet är att snabbt identifiera, dokumentera och kommunicera händelser som kan påverka valets integritet, säkerhet eller genomförande. En incident kan vara till exempel hot mot personal, störningar i vallokaler, försök till påverkan eller sabotage eller någon som försöker ta bort eller gömma valsedlar för partier.

- **Tillgänglig röstning**

Röstningen ska vara tillgänglig för alla väljare. Fler ska ges möjlighet att rösta med hjälp av ambulerande röstmottagare, särskilt personer med nedsatt rörelseförmåga eller boende på institution. Valnämnden har ett ansvar att säkerställa att röstningen är inkluderande och tillgänglig.

- **Biträde vid röstning**

En röstmottagare ska alltid vara närvarande när en väljare anlitar ett biträde vid röstningen, för att säkerställa korrekt och trygg hantering. Röstmottagaren övervakar att väljaren får hjälp på sina egna villkor, valhemligheten respekteras och ingen otillbörlig påverkan sker från biträdets sida.

- **Utlandssvenskar i röstlängden**

Svenska medborgare som är bosatta utomlands har rätt att rösta i svenska val, men de måste finnas med i röstlängden för att kunna göra det. Röstlängden är en förteckning över alla röstberättigade personer. En svensk medborgare som bor utomlands finns kvar i röstlängden i 10 år efter att ha lämnat Sverige. Om personen inte har röstat under denna period eller inte har förnyat sin registrering, tas hen bort från röstlängden. Svenska medborgare som fallit ur röstlängden ska kunna förtidsrösta i Sverige. Genom att rösta återinförs de automatiskt i röstlängden.

Uppföljning

I samband med tertial 1 och 2 kommer nämnden att följa upp verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges anvisningar. Under ett valår har nämnden fler sammanträden och fler presidiummöten jämfört med ett år utan val. Det innebär att såväl nämnden som presidiet kommer att få fler möjligheter att löpande få ta del av såväl ekonomisk uppföljning som verksamhetsuppföljning.

Under ett valår koncentreras nämndens verksamhet till tiden närmast före och under valet. När val sker till riksdagen, region- och kommunfullmäktige innebär det tidsperioden augusti och september. Tiden före består av omfattande förberedelser och strax efter att valet ägt rum påbörjas en omfattande analys och uppföljning.

Röstmottagarna får i enkäter besvara frågor om såväl arbetet i vallokaler under valdagen som arbetet under förtidsröstningen. Deras synpunkter utgör en viktig del av verksamhetsuppföljningen under ett valår. Även material och rapporter från externa myndigheter och egna slutsatser från valkansliet ingår i verksamhetsuppföljningen. Tillsammans utgör detta stommen till den verksamhetsuppföljning som kommer att redovisas vid nämndens sista sammanträde för året. En fullständig verksamhetsuppföljning sker vid nämndens första sammanträde under året efter valåret.

När det ekonomiska resultatet redovisas vid tertial två har endast en bråkdel av nämndens årskostnader fallit ut. Även här kommer valnämnden att få en återkoppling av ekonomin vid årets sista sammanträde. Den fullständiga bilden kommer inte att kunna redovisas förrän vid årsbokslutet.

Valnämndens verksamhet är ofta föremål för förändringar även under ett valår. Det kan handla om ändringar i anvisningar från den centrala valmyndigheten eller andra omständigheter som inte var kända när verksamhetsplanen skrevs. Förändringar i omvärldsläget kan ha stark påverkan på nämndens verksamhet. Verksamheten har stor erfarenhet av att hantera detta och därmed kunna justera verksamheten eller göra omprioriteringar. Det är också något som framgår av nämndens arbete inom valsäkerhet.

Plan för inriktningsmål och program

Då inget inriktningsmål och program är destinerat till valnämnden har nämnden valt att fokusera på sitt grunduppdrag.

.

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	Planering	Uppföljning
2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.	Valnämndens verksamhet är styrd av demografi. De senaste decenniernas folkökning har inneburit en kontinuerlig ökning av antalet valdistrikt. Beroende på var befolkningsökningen har skett har antalet valdistrikt ökat i Umeå tätort eller ibland genom delning av stora distrikt på landsbygden. Som underlag för detta arbete används kommunens befolkningsprognos på delområdesnivå.	T2, vid årsbokslut
2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Valnämndens verksamhet omfattar fyra årsarbetare förutom under valår då ytterligare medarbetare tillkommer. För närvarande ser inte valnämnden någon risk för personalbrist med tanke på det fåtal medarbetare som finns i organisationen. Dock behöver nämnden arbeta strategiskt för att behålla valkansliets personal, med endast nyckelfunktioner i valkansliet så ökar sårbarheten.	Vid årsbokslut
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Valkansliets personal utför ett flertal uppdrag till andra verksamheter inom Stadsledningskontoret men även till annan nämnd. Nämnden har som ambition att så tidigt som möjligt informera övriga förvaltningar i kommunen om kommande val. Samarbete och ansvarstagande mellan nämnder och förvaltningar är en förutsättning för ett korrekt genomförande av val.	T1, T2, årsbokslut

2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Valkansliet har ett tätt samarbete med Upphandlingsbyrån och följer upphandlings- och inköpsregler.	T2, årsbokslut
--	--	-----------------------

Plan för att nå personalpolitiska mål

Medarbetarna på valkansliet känner en stolthet över det kansliet levererar både under valår och förberedelseår. Man känner en meningsfullhet över sitt uppdrag och verksamheten präglas av att medarbetarna och chef trivs, känner delaktighet, kan ta ansvar, bidrar och utvecklas.

Allmänna val är en omfattande logistisk och personalkrävande operation. Kraven på ett korrekt genomförande är mycket höga. Väljarnas tilltro till det demokratiska systemet får inte skadas. En kompetent och engagerad röstmottagarkår och ett erfaret valkansli är de viktigaste framgångsfaktorerna vid genomförande av allmänna val.

För att valkansliet ska kunna genomföra sitt uppdrag med hög kvalitet idag och i framtiden måste kompetensförsörjningen säkras. Genom att fortsätta utveckla valkansliet mot ökad flexibilitet, samverkan, delaktighet och helhetssyn och att prioritera styrning, ledning och samordning skapar valkansliet goda förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag med god kvalitet.

Framtidsfrågor av mycket strategisk vikt är vidmakthållandet av beredskapen för extraval, en skyldighet nämnden har enligt lag. Här ingår bemanningen för valkansliet och lämpliga lokaler som mycket viktiga delar.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället

Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer, vilket utgör kärnan i verksamheten och har utöver ansvaret för att genomföra själva valet även ansvaret för övrig verksamhet som ingår i en förvaltning. Kansliets personal skapar stabilitet, kontinuitet och har den erfarenhet som krävs för att genomföra verksamhetens uppdrag och utveckling. Inför och under ett valår utökas valkansliet med tillsvidareanställd personal från andra förvaltningar som får en tillfällig placering på kansliet. Genom att erbjuda kansliets personal utmanande arbetsuppgifter inom och utanför Stadsledningskontoret under förberedelseår bäddar det för kansliets fortsatta arbete att vara en attraktiv arbetsgivare även under mellanvalår. Valnämnden måste vara proaktiv och ständigt arbeta med kompetensförsörjning för att säkerställa att valkansliet har rätt kompetens på kort och lång sikt. Det krävs att också att kansliets tillsvidareanställda personal står för den kontinuitet, erfarenhet och stabilitet som möjliggör att en organisation kan växa från fyra personer till fler tretton hundra personer under en begränsad, intensiv valperiod.

Förutsättningarna för att rekrytera röstmottagare till valen 2026 bedöms i dagsläget vara goda. Röstmottagarna ska spegla befolkningen i kommunen.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.

Under valåret 2026 kommer valkansliet personal att förstärkas ytterligare både på lång och kort sikt. Enhetschefen för valkansliet har som minst tre medarbetare och som mest fem medarbetare som är månadsanställda. Utöver detta så är enhetschefen nämndsansvarig chef vilket resulterar i ett mer omfattande chefsuppdrag.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

En av valnämndens största utmaningar är att valkansliets personal även under mellanvalår ska erbjudas utmanande och kvalificerade arbetsuppgifter. Ett led i detta är att valkansliet arbetar utifrån Tilläggsuppdrag 2023:2. Att erbjudas möjligheten till distansarbete, analysera behov av kompetensutveckling, möjliggöra tid för planering av kommande val samt stort fokus på arbetsbelastningen under den mest intensiva valperioden ger nämnden och kansliet möjlighet att arbeta för att minimera sjukfrånvaro och fokusera på friskfaktorer.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Fastställd ram av Umeå kommunfullmäktige för Valnämnden är 19 938 tkr för budgetåret 2026. Det innebär en ökning med 16 438 tkr i förhållande till 2025. Budget 2025 baserades på ett förberedelseår medan budget 2026 baseras på ett valår med val till Riksdag, region- och kommunfullmäktige den 13 september 2026.

Valnämndens verksamhet varierar mycket i såväl kostnader som intäkter beroende på om det är ett valår, förberedelseår, eller mellanvalsår. Jämförelse mellan åren och mellan valår är svåra att göra då förutsättningarna förändras mellan åren. Statsbidrag för valet förväntas utbetalas till budget 2026. Summan för statsbidraget är preliminärberäknad då information kring den ännu inte har presenterats. Bedömningen utgår ifrån tidigare års statsbidrag för val.

Budget 2026 avser arvoden till Umeå kommuns förtroendevalda politiker, personalkostnader till valkansliet, övriga verksamhetskostnader, statsbidrag för valet, personalkostnader till timavlönade för förtidsröstning och arvoden till röstmottagare för valdagen.

Tabellen nedan visar driftbudgetens fördelning mellan olika delar av Valnämndens verksamhet.

Verksamhet/Process (tkr)	Ram 2025	Ram 2026
Personalkostnader - Valkansliet - Valnämnden	3 500	5 500
Personalkostnader - Timavlönade och arvoden (förtidsröstning, röstmottagare i valdistrikt, mottagare på valnatten)	0	12 000
Övriga verksamhetskostnader - Material, köp av tjänster, hyreskostnader med mera	0	6 238
Totala driftkostnader	3 500	23 738
Statsbidrag (preliminärt)	0	-3 800
Nettokostnad	3 500	19 938

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten för 2026 uppgår till 500 tkr. Budgeten avser rambudget för inventarier och utrustning främst kopplat till valet 2026. Investeringsbudgeten är minskad med 50 tkr jämfört med 2025.

Bilagor

1. Utmaningar och möjligheter 3–5 års sikt

Valnämnden har en liten organisation med få medarbetare. Efter valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige hösten 2026 dröjer det till våren 2029 innan nästa val äger rum. Då är det val till Europaparlamentet.

Kompetensförsörjning

En utmaning för nämnden är att säkerställa kompetensförsörjningen under mellanvalsperioden samtidigt som medarbetarna behöver komplettera med andra arbetsuppgifter. Om vi har ett osäkert parlamentariskt läge i Sverige kan det finnas en risk för extraval under perioden. Ett väl sammanhållet valkansli med hög kompetens är en förutsättning för att möta de utmaningar som valadministrationen står inför. Kraven på valadministrationen ökar hela tiden. En hög grad av professionalitet skapar möjligheter för organisationen att klara de ökade kraven. En viktig utmaning är att säkerställa att valkansliets personal har relevanta och meningsfulla arbetsuppgifter även under mellanvalår, för att behålla kompetens och engagemang.

Säkerhet

Läget i omvärlden påverkar också verksamheten lokalt. Arbetet med valsäkerhet behöver hela tiden utvecklas. Spridning av falsk information och otillbörlig informationspåverkan är endast två av de utmaningar som valadministrationen riskerar att ställas inför allt oftare. Digitalisering och ökade krav på IT-säkerhet innebär att vi måste utveckla robusta system och rutiner för att skydda valprocessen mot cyberhot. Genom att kombinera teknologiska lösningar med ett aktivt informationsarbete kan vi skapa en modern, säker och inkluderande valorganisation som stärker demokratin och möter framtidens behov.

Valmyndigheten pekar i sin erfarenhetsrapport från EU-valet på att det finns delar i valprocessen som riskerar att skada förtroendet för svenska valsystemet. Det man framför allt lyfter fram är det stora antalet incidenter som rör valsedelssystemet. Det är en utmaning på lokal nivå i val- och röstningslokaler.

Lokaler

Lokalfrågor är en stor utmaning för valnämnden. Regelverken kring valförfarandet samt ökande behov av valmaterial på grund av allt fler valdistrikt ställer krav på såväl val- och röstningslokaler som på valnämndens verksamhetslokal. Även väljarnas ändrade beteende med en ständigt ökande förtidsröstning är en utmaning. Nämnden behöver i samarbete med kommunens verksamheter hitta lokallösningar som totalt sett är så bra som möjligt för alla.

Valår 2029 och 2030 – utmaningar

Att allmänna val planeras både 2029 och 2030 innebär att nämnden står inför en intensiv period av valförberedelser och genomförande under de kommande åren. Den täta valcykeln ställer höga krav på nämndens förmåga att planera, samordna och genomföra två större val inom kort tidsintervall.

Detta medför behov av långsiktig resursplanering, där bemanning, lokalbokningar, materialhantering och utbildningsinsatser måste säkerställas i god tid. Valorganisationen behöver vara uthållig och flexibel för att hantera både praktiska och administrativa utmaningar, samtidigt som kvalitet och rättssäkerhet i valgenomförandet bibehålls.

Särskilt viktigt blir det att upprätthålla kontinuitet i kompetens och erfarenhet bland röstmottagare samt att säkerställa att rutiner och processer är uppdaterade och väl förankrade. Nämnden behöver också ha beredskap för att hantera eventuella förändringar i lagstiftning, valförordningar eller riktlinjer från Valmyndigheten.

Samverkan med länsstyrelsen och andra berörda aktörer är avgörande för att uppnå en effektiv och enhetlig valadministration. Genom att arbeta proaktivt och strategiskt kan nämnden möta de utmaningar som uppstår i samband med två valår i följd, och samtidigt säkerställa ett tryggt och demokratiskt valförfarande för kommunens invånare.

Valmyndigheten får uppdrag om digitala röstlängder

Valmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att analysera förutsättningarna för att införa digitala röstlängder samt att genomföra försök i ett begränsat antal vallokaler vid de allmänna valen 2026.

Om digitala röstlängder införs vid framtida val, innebär det att nämnden under de kommande åren står inför flera strategiska och operativa utmaningar kopplade till digitaliseringen av röstningsprocessen. Samtidigt som detta innebär förändringar och krav på anpassning, finns också flera tydliga fördelar med digitala röstlängder. Bland annat möjliggörs en mer effektiv röstmottagning, där flera röstmottagare kan arbeta i röstlängden samtidigt. Det ger även bättre förutsättningar för snabba ändringar i röstlängden och minskar risken för felaktiga avprickningar. Dessa förbättringar kan bidra till ökad kvalitet, snabbare hantering och en mer robust valadministration.

En av de mest centrala utmaningarna är att säkerställa att kommunens vallokaler är utrustade med tillförlitlig teknisk infrastruktur, inklusive stabila nätverkslösningar och digital utrustning som möjliggör säker och effektiv hantering av röstlängder. Samtidigt krävs robusta IT-säkerhetslösningar för att skydda systemen mot intrång och tekniska störningar.

För att digitaliseringen ska fungera i praktiken behöver röstmottagare och medarbetare få relevant utbildning och stöd i de nya digitala arbetsrutinerna. Kompetenshöjande insatser blir avgörande för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och trygghet i genomförandet.

Kommunen måste även följa och anpassa sig till förändringar i lagstiftning och administrativa riktlinjer som utvecklas av Valmyndigheten. En nära samverkan med länsstyrelsen och andra berörda aktörer är nödvändig för att uppnå en enhetlig och rättssäker valadministration.

Genom att planera långsiktigt och strategiskt kan nämnden tillvarata digitaliseringens möjligheter samtidigt som robustheten och tilliten i det svenska valsystemet bevaras. Det handlar ytterst om att värna de grundläggande styrkorna i det svenska valsystemet – dess decentraliserade struktur, transparens och manuella komponenter – som tillsammans bidrar till ett tryggt och demokratiskt valförfarande.